

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

можливість запропонувати своїм вихованцям дошкільного закладу конкретну проблему. Інноваційним є той факт, що під час полілогу педагог виступає режисером, рівноправним із дітьми, та зорієнтовує їх на проблему. Полілог сприяє формуванню в дітей прагнення обстоювати власну точку зору, формує у них звичку самостійно розмірковувати, розвиває здатність до аргументації.

Отже, майбутні фахівці дошкільної освіти мають бути компетентними та уміти цілеспрямовано застосовувати педагогічні інновації у роботі з дітьми. Нині головною домінантою професіоналізму виступає досягнення оптимальної форми соціальної активності вихованців дошкільних установ, що дає змогу дитині бути активним перетворювачем власного життя та довкілля, мати право свободи вибору і ставати суб'єктом власної життєдіяльності. Саме у цьому процесі майбутні педагоги, які після закінчення навчання прийдуть на роботу у дошкільні заклади, мають бути компетентними та уміти використовувати метод проблемні ситуації, використовуючи педагогічну провокацію та полілог.

Література

1. Коврей Д. Й. Педагогічне моделювання процесу формування міжкультурної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти в освітньому середовищі коледжів: методичні аспекти. *Інноваційна педагогіка* : науковий журнал. Одеса, 2020. Вип. 25. Том 2. С. 73–76.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. кер. А.М. Богущ; авт. кол.: Богущ А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л. та ін. К., 2012. *Спецвип. журн. «Вихователь-методист дошкільного закладу»*. 30 с.
3. Соціалізація та виховання особистості в дошкільному дитинстві: теоретичні аспекти та методичний супровід: монографія / І.П. Рогальська-Яблонська, Л.П. Карнаух, Н.В. Рогальська С.І. Семчук; Науковий редактор І.П. Рогальська-Яблонська. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. 335 с.
4. Рогальська І. П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід: Монографія. К. : Міленіум, 2008. 400 с.
5. Гавриш Н. Художньому слову – гідне місце в освітньому просторі. *Дошкільне виховання*. 2006. №3. С. 15–19.

УДК 378.011.3-051:17.022.1(043.2)

БОКОЧ А. А., ПИНЗЕНИК О.М.,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ ПЕДАГОГА

Реформування освітньої системи України ставить на порядку денному удосконаленню якості підготовки педагогів. Сучасні перетворення, обумовлені концептуальними засадами розвитку педагогічної освіти України та її інтеграцією до європейського освітнього простору, передбачають необхідність актуалізації завдань розвитку моральних якостей у майбутніх педагогів як взірців для наслідування їхньої моральної поведінки підростаючим поколінням. Про це свідчить аналіз останніх досліджень, зокрема, роботи І. Бега, Є. Зеленова, Л. Миропольської, О. Сухомлинської, Л. Хоружої та ін.

Поняття цінностей педагогічної професії у наукових роботах трактуються як основа процесу становлення майбутніх учителів (Л. Бадюл) і має декілька

значень – особистісне (І. Бех, Є. Климов), культурне (В. Гриньова, Е. Савченко), соціальне (П. Златін, Т. Бутківська).

Дослідження І. Зязюна та М. Сметанського, доводять ще й універсальність цінностей педагогічної професії, їх значення для виховання у майбутніх педагогів морально-етичної культури. Значна частина дослідників наголошує на твердженні про позаісторичний характер таких цінностей педагогічної професії, як відповідальність та обов'язок (І. Бех, Г. Васянович, Н. Дічек, Є. Зеленов та ін.), честь і гідність (К. Вентцель, В. Рибалка та ін.), справедливість (Б. Бадмаєв, І. Бех та ін.), авторитет (А. Макаренко, К. Ушинський та ін.), любов (Г. Волков, А. Реан, Н. Бордовська, С. Розум, Е. Фромм та ін.), які вважають основними завдяки їх морально-етичній основі.

Сутність представлених значень (особистісне, культурне, соціальне) можна зобразити у послідовній схемі: цінності педагогічної професії з позицій виховання морально-етичної культури особистості майбутнього педагога є абсолютними, оскільки вони не тільки задовольняють особистісний розвиток і розвиток людяності у соціумі, а і забезпечують моральний прогрес суспільства впродовж століть.

Так, специфіка справедливості педагога, яка на сьогодні ще не стала предметом спеціального психолого-педагогічного дослідження, має виняткове значення для прийняття вчителем моральних рішень у різних ситуаціях. Ця категорія тісно пов'язана із етико-психологічною категорією – почуттям совісті, що відкриває здатність інтуїтивного розпізнання добра і зла. Але в основі тлумачення терміну «справедливість» (від лат. *justitia* – «юстиція») юридичний контекст, що підкреслює зв'язок морально-етичної культури педагога із його правовою та політичною культурою.

У педагогічній літературі сукупність цінностей особистості відносять до поняття «педагогічна культура». Так, Д.Чернілевський визначає, що «професійно-педагогічна культура – це міра й засіб творчої самореалізації викладача ВНЗ у різноманітних видах педагогічної діяльності та спілкування, спрямованих на засвоєння, передачу й створення педагогічних цінностей і технологій» [1, с.399]. Крім того, Д.Чернілевський, окреслюючи модель професійно-педагогічної культури, виділяє поряд з технологічним та особистісно-творчим компонентом окремо й аксіологічний компонент, стверджуючи при цьому, що в процесі педагогічної діяльності викладачі засвоюють ідеї й концепції, набувають знань та вмінь, які виступають як педагогічні цінності.

Існує зв'язок між соціальними та особистісними професійними цінностями. Педагог, сприймаючи соціальні цінності через призму індивідуальної життєдіяльності, може визначити свої особисті цінності. Автори навчально-методичного посібника з філософії Л. Афанасьєва та Т.Троїцька стверджують, що засвоєння педагогом системи цінностей становить необхідну основу соціалізації особистості та дотримання нормативного порядку в суспільстві [2, с.168].

Таким чином, під професійними ціннісними педагога ми розуміємо систему професійної спрямованості та ставлення його до педагогічної діяльності та її різних сторін, що відображають змістовну сторону, основу і сутність професійної діяльності. Вони визначають її цілі і засоби, регулюють поведінку особистості у професійній діяльності. Професійні ціннісні орієнтації – це інтеріоризовані (прийняті) особистістю специфічні визначення об'єктів чи суб'єктів професійної сфери як значущих відносно професійних потреб. Вони виступають регулятором її діяльності (виконують нормативну функцію) за допомогою дії на систему професійних мотивів. У цьому сенсі особливого значення набувають професійні ціннісні орієнтації педагога, пов'язані з його ставленням до здобувачів освіти, до предметів, що викладаються, до педагогічної діяльності.

Література

1. Чернілевський Д.В. Дидактичні технології у вищій школі : Навч. посіб. для вузів. – К. : В. Ш., 2002. – 437 с.
2. Філософія : Навч.-метод. посібник / Л. В. Афанасьєва, В. В. Букреєв, Л.С. Воробйова, Л. Ф. Глинська, Т. С. Троїцька. – К. : Акцент, 2003. – 200 с.
3. Дубасенюк О.А. Ціннісне відношення до професіоналізму виховної діяльності // Нові технології освіти : зб. наук. статей / [видав. С.В. Кириленко]. – К. : ІСДО, 2005. – С. 145-154.

УДК 376.01/.09:34(477)(043.2)

БОНДАР Т. І.,
Мукачівський державний університет

ПРАВОВА МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

На міжнародному рівні диференційовано три універсальні парадигми, що характеризують розвиток інклюзивної освіти на основі зміни ставлення до феномену «інвалідність»: медична, соціальна й правова. Згідно з медичною моделлю, особа з інвалідністю має право на медичну допомогу; соціальна модель вважає інвалідність соціальним конструктом, а суб'єкта права – отримувачем соціальної послуги; у правовій моделі право людини й соціальна справедливість посідають центральне місце в інклюзивній освіті, що забезпечує реалізацію права на освіту через забезпечення психолого-педагогічного супроводу. Вважаємо, що рух від сегрегованого середовища, що представлене медичною моделлю інвалідності, до соціальної моделі, і до правової моделі інвалідності є універсальним.

На відміну від медичної й соціальної парадигми, правова парадигма розвитку інклюзивної освіти зосереджена на рівних можливостях, самостійності та *незалежності* осіб з особливими потребами. Вона нерозривно позиціонує інклюзивну освіту як інструмент ґрунтовної трансформації систем освіти з чітким акцентом на забезпеченні соціальної справедливості.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>